

Til Finansdepartementet

3. april 2014

Tilråkning om Repsol S.A. og Reliance Industries Limited

Innhold

1	Sammendrag	1
2	Bakgrunn	1
3	Endringer i fellesforetaket for blokk 39	3
4	Etikkrådets vurdering	3
5	Tilrådning	3

1 Sammendrag

Etikkrådet anbefaler ikke lenger å utelukke selskapene Repsol S.A. (Repsol)¹ og Reliance Industries Limited (Reliance) fra SPU's investeringsunivers. Den 1. desember 2010 avga Etikkrådet tilrådning om å utelukke Repsol og Reliance fra SPU på grunn av risikoen for medvirkning til alvorlige eller systematiske menneskerettighetsbrudd i forbindelse med leting etter olje og gass i Peru. Finansdepartementet har ennå ikke fattet noen beslutning i saken.

Selskapene har deltatt i et fellesforetak som har drevet leting etter olje og gass i blokk 39 i den peruanske delen av Amazonas. Repsol har meddelt Etikkrådet at selskapet har solgt seg ut av fellesforetaket, og at det for tiden ikke foregår aktiviteter i blokken.

Kjernen i rådets tilrådning fra 2010 var spørsmålet om hvorvidt det var en risiko for at det lever urfolk i frivillig isolasjon i blokk 39, såkalte ukontaktede urfolk. Rådet konkluderte med at det etter en samlet vurdering av den informasjon som var tilgjengelig, var en sannsynlighet for at det fantes urfolk som lever i frivillig isolasjon i blokken, og at fortsatt leteaktivitet ville medføre en uakseptabel risiko for at selskapene gjennom å utsette disse for kontakt ville medvirke til menneskerettighetsbrudd. Rådet framholdt også at usikkerheten om de isolerte urfolkenes nærvær i blokken skyldtes at det ikke var gjennomført nødvendige vitenskapelige undersøkelser for å avklare deres tilstedeværelse.

I mai 2012 ba Finansdepartementet om en oppdatering av tilråningen. I Etikkrådets brev til departementet 20. juni 2012 opprettholdt rådet anbefalingen om utelukkelse av Repsol og Reliance.

Når Repsol nå har solgt seg ut av fellesforetaket, er risikoen for at selskapet medvirker til menneskerettighetsbrudd i blokk 39 ikke lenger til stede. Grunnlaget som tilråningen om utelukkelse var basert på, har dermed falt bort. Når det gjelder Reliance, vil rådet vurdere risikoen for medvirkning til menneskerettighetsbrudd når et nytt fellesforetak er etablert og aktiviteten i blokken tas opp igjen. Etikkrådet anbefaler ikke nå å utelukke selskapet fra SPU.

2 Bakgrunn

Repsol er et internasjonalt, integrert olje- og gasselskap notert på børsen i Madrid. Ved utgangen av 2013 hadde SPU aksjer i selskapet til en markedsverdi på NOK 2,47 milliarder tilsvarende en eierandel på 1,24 prosent.

Reliance er notert på flere børser i India og har virksomhet innen olje, gass og petrokjemi i India og flere andre land. Ved utgangen av 2013 utgjorde SPU's beholdning i selskapet NOK 618,7 millioner, tilsvarende en eierandel på 0,22 prosent.

Repsol og Reliance har vært partnere i et fellesforetak (*joint venture*) som har konsesjon for leting etter olje og gass i Blokk 39 i Amazonas i Peru med Repsol som operatør. Repsol har siden midten av 1990-årene hatt letevirksomhet i denne blokken og ble tildelt 55 prosent av letekonsesjonen i 2001. Reliance har gjennom datterselskapet Reliance Exploration and Production DMCC en eierandel på 10 prosent. PetroVietnam har 35 prosent andel i blokken.

---

¹ Tidligere Repsol YPF.

Den 1. desember 2010 avga Etikkrådet tilråding om at Repsol og Reliance burde utelukkes fra SPU på grunn av en uakseptabel risiko for medvirkning til menneskerettighetsbrudd. Kjernen i saken var spørsmålet om hvorvidt det lever urfolk i frivillig isolasjon i blokk 39.²

Om dette spørsmålet skrev rådet: "Spørsmålet om eksistensen av ukontaktede urfolk i blokk 39 er åpenbart kontroversielt. Rådet konstaterer i den sammenheng at verken myndigheter eller selskapene har initiert uavhengige, vitenskapelige undersøkelser med det formål å få verifisert om det finnes isolerte urfolk i dette området [...] Rådets oppgave er å vurdere risiko for fremtidige brudd på SPUs etiske retningslinjer. Som et ledd i dette må rådet i denne saken ta standpunkt til spørsmålet om sannsynligheten for at det finnes urfolk i frivillig isolasjon i konsesjonsområdet. Ut i fra en samlet vurdering av tilgjengelig informasjon konkluderer rådet med at det er en sannsynlighet for at det finnes urfolk som lever i frivillig isolasjon i Blokk 39. Den usikkerhet som finnes, kan for en stor del skyldes at det ikke har vært gjennomført nødvendige og vitenskapelige feltundersøkelser for å avklare eksistensen av disse urfolkene. Når tilstrekkelige undersøkelser ikke er foretatt, vil Etikkrådet la dette telle i disfavør av dem som tjener på at spørsmålet ikke er blitt avklart."³

I spørsmålet om menneskerettighetsbrudd la rådet til grunn at det er en vitenskapelig enighet om at utenforståendes kontakt med isolerte urfolk fører til at nye sykdommer introduseres og at dette er en alvorlig trussel mot urfolkens eksistens. "Med de fatale og langsiktige konsekvensene en kontakt med omverdenen medfører, vil det å forårsake en slik kontakt, som dessuten er uønsket fra urfolkens side, etter rådets oppfatning innebære alvorlige krenkelser av deres menneskerettigheter. Dette er i samsvar med oppfatningen til sekretariatet til FNs kommissær for menneskerettigheter, som fastslår at tvungen eller uønsket kontakt med isolerte urfolk er et brudd på menneskerettighetene."⁴

Rådet mente videre at det ikke kunne være tvil om at selskapenes letevirkosomhet i Blokk 39 bidro til å øke risikoen for at urfolk som måtte leve i frivillig isolasjon innenfor blokken, ville komme i kontakt med utenforstående. Rådet fant også at de beredskapsplanene som Repsol hadde innført, neppe ville være tilstrekkelige til å unngå kontakt ettersom selve tilstedeværelsen av personell var den største trusselen mot urfolkene. "Etter rådets oppfatning synes det derfor å være tilnærmet umulig å kombinere hensynet til isolerte urfolks liv og helse med oljeleting når dette foregår innenfor disse urfolkens leveområder."⁵ På dette grunnlaget anbefalte Etikkrådet å utelukke Repsol og Reliance fra SPU fordi et eierskap i selskapene ville innebære en uakseptabel risiko for medvirkning til grove brudd på menneskerettigheter.

Etter anmodning fra Finansdepartementet ga Etikkrådet en oppdatering av saken 20. juni 2012.⁶ Departementet ønsket å få vurdert saken på nytt i lys av "tegn til at myndighetene i Peru har endret holdning til urfolksspørsmål." Etikkrådet konkluderte med at den politiske utviklingen i Peru vedrørende urfolk ikke så ut til å ha hatt noen betydning for denne konkrete saken. "Etter dette finner rådet intet grunnlag for annet enn å fastholde tilrådingen om utelukkelse av Repsol YPF og Reliance Industries."⁷

---

² Urfolk som lever i frivillig isolasjon, også kalt ukontaktede urfolk, har ikke utviklet sosiale relasjoner til andre medlemmer av det nasjonale samfunnet, og de har tatt et frivillig og bevisst valg om å leve uten kontakt med omverdenen.

³ Etikkrådets tilråding om utelukkelse av Repsol YPF og Reliance Industries Limited fra SPU 1. desember 2010.

⁴ Se fotnote 3.

⁵ Se fotnote 3.

⁶ Brev fra Finansdepartementet til Etikkrådet 25. mai 2012 vedrørende tilråding om utelukkelse.

⁷ Brev fra Etikkrådet til Finansdepartementet 20. juni 2012 vedrørende tilråding om utelukkelse.

3 Endringer i fellesforetaket for blokk 39

I et møte med medlemmer av Etikkrådet i februar 2014 informerte Repsol Etikkrådet om at selskapet hadde inngått en avtale om salg av sin andel i fellesforetaket i Blokk 39. Nedsalget er avhengig av peruanske myndigheters godkjenning. Repsol bekreftet samtidig at alle feltoperasjoner i blokken hadde opphørt.⁸ Nyhetsmedier har senere rapportert om at det private selskapet Perenco har kjøpt Repsols andel i fellesforetaket.⁹

Rådet legger til grunn at salg og overtakelse av Repsols andel vil bli godkjent. Det er ikke kjent om avtalen som regulerer partens ansvar og rolle i fellesforetaket, vil bli endret som følge av ny partner og operatør eller i hvilken grad dette vil ha konsekvenser for Reliance.

4 Etikkrådets vurdering

Etikkrådet har vurdert om grunnlaget for anbefalingen om å utelukke selskapene Repsol og Reliance fortsatt er til stede i lys av at Repsol har solgt seg ut av fellesforetaket. Ettersom Repsol ikke lenger er en partner i fellesforetaket, kan selskapet ikke sies å medvirke til eventuelle menneskerettighetsbrudd i blokk 39. Dermed er grunnlaget for utelukkelse av Repsol ikke lenger til stede.

Etter det rådet kjenner til, er det ikke fremkommet ny informasjon som belyser spørsmålet om eksistensen av de ukontaktede urfolkene i blokk 39. Slik sett er situasjonen ikke endret. Ettersom det for tiden ikke er noen leteaktivitet i blokken, og det ikke er kjent hvordan det nye fellesforetaket vil organisere seg, er også grunnlaget for utelukkelsen av Reliance endret, og Etikkrådet anbefaler ikke nå å utelukke selskapet fra fondet. Rådet vil imidlertid vurdere risikoen for selskapets medvirkning til menneskerettighetsbrudd på nytt når det nye fellesforetaket er etablert og aktiviteten i blokken tas opp igjen.

5 Tiltrådning

Etikkrådet anbefaler ikke lenger å utelukke Repsol S.A og Reliance Industries Limited fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond utland.

***

Ola Mestad
Leder

(sign.)

Dag Olav Hessen

(sign.)

Ylva Lindberg

(sign.)

Marianne Olsson

(sign.)

Bente Rathe

(sign.)

---

⁸ Møte mellom representanter fra Repsol og Etikkrådet 12. februar 2014, og epost fra Repsol til Etikkrådet 10. mars 2014.

⁹ Se for eksempel <http://upsidedownworld.org/main/peru-archives-76/4744-repsol-sells-oil-stake-in-isolated-indigenous-peoples-territory-in-peruvian-amazon>.